

pas de -ND- a -n- fou molt antic, ja podria haver-hi aquí la ultracorreció d'una -NN- originària. Altrament és possible que aquí s'hagués produït el canvi gal·locèltic que comprovem en ARE-PENNIS/PENDIS (i cf. *DECat*, s. v. *Envà*).

Hi ha parònims, d'origen diferent però que no ens han de desviar d'aquesta etimologia. L'irl. mj. té el mot *benn* en el sentit de 'cim' i també 'banya' (*IEW*, 96); però aquí *en* prové d'una η vocàlica, que dóna *en* al goidèlic, però *an* en britònic i gal·lic: d'ací el cat *banya*, i bret. mj. i ky. *bann* «éminence, saillie, hauteur». Altra cosa són els NLL *VENNA* que Aebischer estudia com a «Quelques NLL lausannois d'origine celtique», en *Rev. Hist. Vaudoise* 1968, 1-16. De *L'Abena* te. Antella (xxx, 130.6) en tinc notes dis-

crepants: si és *Abena* vindrà d'AVENA 'civada', si és *L'Abana* pot ser de VANNUS 'ventalla (d'una sèquia)'.

DERIV. Un de ben probable és *benal*, colle.: «ip-sos *bennales* qui fuerunt de Lupone --- ipsos *bennales* 20 de *Rupidària*» [= *Rupidera*] afrontació d'Illa de Tet, doc. de 955 (Abadal, *Eixalada*, 182).

Baná, clot i Fonts del B, entre Banyuls i Cervera (xxi, 16, 31), no és impossible que vingui del nom present, però també pot ser un colle. en -ARE de les 25 venes de la font.

Força més incert és que *Subenuix* (vall afl. de l'alta vall d'Espot) vingui d'un cèlt. SU-BENN-OI (+ s) 'el de bona conca' (car hi ha una altra etimologia bc. *zubi-n-oi/-oe* 'la vall o la jaça del pont', qüestió a dis- 30 cutir en article a part).

BENAC

Com a cognom és pobable que en part o pertot sigui immigrant de l'oc., com diu *AlcM*, que el troba en 13 pobles del cat. or. (en part escrit *Banach*, grafia sense valor, que jo també trobo a la Bisbal del Penedès, 1955, i a St. Llorenç de la Salanca). No és im- 40 possible que també vingui d'allà *Benaca*, que trobo en dos casos a Lleida, car també hi ha una forma lld. femenina, a l'Aude te. de Roquefeuil (Sabarthès, *Di. Top. Aude*), si bé aquest és *Benague* amb -g-. I me'n fa dubtar el fet que Lladonosa el doni com a fre- 45 quent a Lleida en escrits dels Ss. XIII-XIV. Potser, doncs, un arabisme, possible *Ben Ya^oqúb*, puix que en síl·laba tancada es retrotraïa l'accent en àr. vulgar. O bé potser *Ben Hakam* que creu Asín (*Contr.*) adequat per a *Benaque* de Màlaga; però d'aquest en dub- 50 to més perquè aquest nom sol dur article entre els moros d'Espanya: *Al-Hàquem* ('el governador', 'el sa- vi'); i llavors hi trobaríem a faltar -al-. Potser el cogn. té origen immigrant, doble: en part del Nord, en part del Sud.

BENACANTIL

Ja n'he donat l'etimologia cèltica s. v. *Alacant*.

BENACANZIL

Pda. de Montesa (xxx, 61.19), explicat al vol. I, 257 (on cal corregir l'error tipogràfic -ntil), entre els dels noms on *Bena-* prové de *pena* 'penya', de *CALICELLI, diminutiu del llatí CALIX, -CIS que ha donat *Càlig* i el cast. *cauce* (ja *DECat* s. v. *galze*).

10 BENADRESSA

Mas o alqueria, en el camí de Castelló a l'Alcorta, no lluny del camí vell de Borriana per Borriol cap a Aragó: era propietat de Salvador Guinot (Garcia Girona, *Seidia* 275; i *BSCC* xiv, 84 i xvi, 5).

DOC. ANT. «Onda, *Benidreça* i Castelló ---» a. 1283 (MtzFdo., *Doc. Val. ACA* II, 1680); en el Llibre de Vâlues de 1371, *benidreça* tres cops, i també tres en el de 1398; però en aquest ja posa una vega- 15 da *Binidreça*. Duplictat que s'explica perquè només en part es partí del plural *beni* 'fills', i en part del singular *Ben*.

En el Suplement de la *Tecmila* d'Abenalabar, consta el nom d'un «Abu l-Hasan ^oAlí ben '[E]dris az-Zeneti» (2353). Era, doncs, un Zeneta, i (encara que no consta, és ben possible que estigués relacionat amb l'*Atzeneta* del Maestrat que ja és prop d'allí). L'alif inicial suposa més aviat 'e- que i-, i per tant ja s'adapta a la forma del nom castellonenc (on deu haver-hi la dissimilació catalana e-é > a-é. Hi ha també un *Benedriz* en doc. de 1259, s. v. *Bicorp* (MtzFdo., ib. I, 233). Amb err. *Ventdris* per *Venidris* figura amb 180 moriscos junt amb *Bicorp* en el cens de 1609 p. p. Reglã, p. 115; *Benedris* amb 15 en el de 1527 (La- 35 peyre, 40).

Bendris alqueria te. Manacor (Masc. 29B4); i *Binedris* te. Alaior (*AlcM*).

Altrament recordem el nom de l'il·lustre marroquí *Al-Idrissi* (o *Edr*).

Benadria, en te. de Xaló, veg. *Bini-atria* (vol. I, 52-53).

BENADUTX, Barranc de ~

En te. Penàguila (xxxv, 44.13). En el vol. I, 257, el poso entre els suspectes de contenir el mossàrab *pena* 'penya', cosa ben possible; però per al segon component, pregunto si podria ser l'ètimon pre-romà *doke*, del cat. *deu* 'font, uallal'; això però, ja fóra ben improbable, tenint en compte que aquest mot pre-romà només ha deixat rastre en català, occità i francès dialectal; res en les altres llengües hispàniques. Per tant, difícilment en mossàrab. Més aviat pot ser NP 55 aràbic, compost amb *Ben*.

A Algèria hi ha els NPP *Hadjūš*, *Hadūši* i algun altre (*GGAlg* 174a) que podrien donar aquest resultat combinant-se amb *Ben*-, però no havent-n'hi confirmació en altres fonts i no veient-s'hi arrel aràbiga ens 60 deixen massa en dubte.